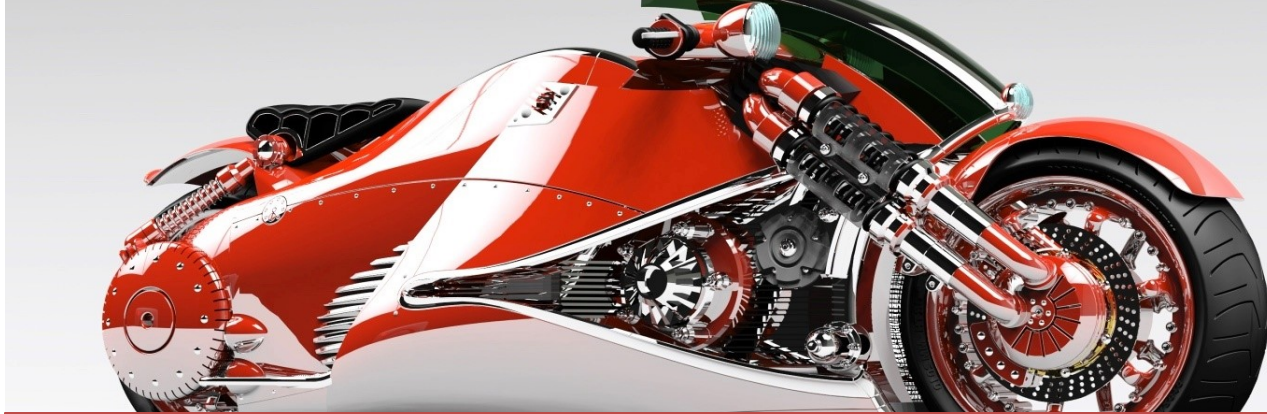

Cestování s motoklubem

Schleisen Breslau

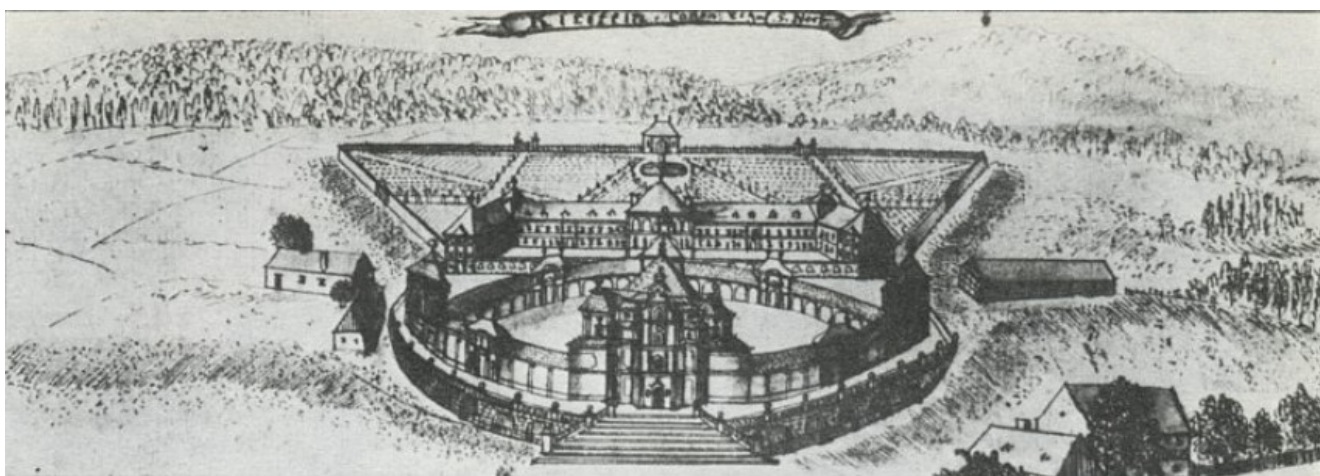
Termín:	neděle 6 květen 2018 – úterý 8. květen 2018
Místo a čas startu:	benzinka Tenryu, Slavkov u Brna, v 9.00 hodin
Trasa 1:	216 km – 4:30 h
Trasa 2:	122 km – 3:43 h
Trasa 3:	292 km – 5:43 h

Trasa 1: Na trasu vyjížděky vyrazíme z místa srazu serpentini na Rousínov, přes Ochoz do **Křtin**. Legenda praví, že místo, kde se dnes nachází městyse Křtiny,

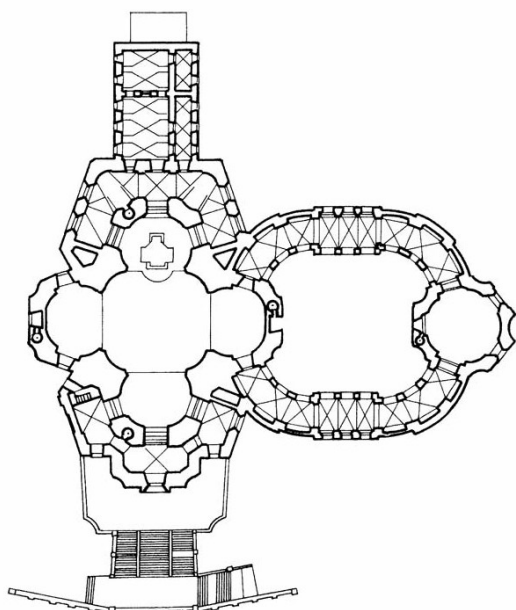
bylo v minulosti svědkem křtů věrozvěstů Cyrila a Metoděje a jejich žáků. Tomu odpovídá i dávné pojmenování Vallis baptismi, tedy Údolí křtů. Kostel Panny Marie je barokní poutní kostel ve Křtinách, vybudovaný během první poloviny 18. století

podle návrhu architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela. S vlastní stavbou chrámu se začalo v roce 1728, tedy pět let po smrti Santiniho. Provádějícím architektem byl brněnský František Benedikt Klíčnický. Stavitelem byl František Antonín Ritz. Kostel spolu s přilehlou kaplí svaté Anny a bývalým proboštvím je dominantou obce. Celý poutní areál byl roku 2008 vyhlášen národní kulturní památkou České republiky. Santini asi dobře znal turínský kostel Immacolata Concezione od Guarina Guariniho. Krajní pole hloubkové kompozice turínského chrámu, jehož půdorys stěn je veden na kružnici, ho inspirovala. Tohle řešení použil při vytvoření půdorysu a obvodové zdi ramen křížové dispozice křtinského kostela. Chrám je dlouhý 65 metrů, vysoký a široký 35 metrů, má v sobě zabudovanou zvonohru a je postaven ve tvaru rovnoramenného kříže. Základ protíná kružnice se čtyřmi podkovovitými ovály. Půdorysně připomíná románskou rotundu se čtyřmi apsidami. Kostel se pyšní 73 metrů vysokou věží a jeho interiér osvětluje přes třicet oken. Na stycích jednotlivých báňových kleneb ve křtinském kostele Santini nepoužil motiv valených sedel, jak je to v Turíně. Místo toho se plochy klenby protínají ve strohém ořezu, který je daný vertikální rovinou jejich průniku. Tím se mu podařilo u centrály chrámu zdůraznit „buněčnou“ prostorovou skladbu bez náznaku prostorového scelení či proniků kleneb. V podzemí je ossarium, asi nejpozoruhodnější křtinská zajímavost, hlavně nález dvanácti lidských lebek, které jsou označeny černou kresbou ve tvaru vavřínového věnce a symbolu v podobě písmene „T“ na čele. Co to znamená, zatím nikdo neví...

Santiniho koncept

Půdorys a čelní pohled na poutní kostel ve Křtinách

Kostel **Křenov** (druhá zastávka) je stavba, kterou Jan Blažej Santini-Aichel osobně navrhl, řídil a dozoroval. Jan Blažej byl zajímavou postavou: Samostatně realizoval stavby, projektoval a ze své práce měl velmi bohaté příjmy. Není doloženo, že by byl členem některého ze stavitelských cechů nebo vlastnil stavební firmu. Byl pouze projektantem, dohlížejícím na provádění vlastních staveb. Baroko v jeho podání se vždycky vyznačuje promyšleným interiérem a z něj propracovanými tvary budovy. Jeho stavby se vyznačují vynikající akustikou a přirozeným osvětlením. Byl typickým self-made-manem, perfektně zvládal stavební řemesla, matematiku, geometrii a stavební fyziku. Navíc byl i workoholik, zůstalo po něm více jak stovka staveb a každá z nich je nabitá emoční atmosférou.

Exteriér a interiér kostela v Křenově

Moravská Třebová, třetí zastávka, je renesanční perla. Město je protkáno renezančními a gotickými památkami, Čtvercové náměstí lemované renezančními a gotickými domy, v mázhauszech je vidět zdobené konzoly, síťové klenby a zdobná graffiti. Část města kolem náměstí je památkovou zónou. Město vzkvétalo za pánů z Boskovic a za Vladislava Veleny z Žerotína.

Snad nejcennější je renesanční zámek nedaleko náměstí. Poblíž je i barokní křížová cesta na místní hřbitov s gotickou kaplí - Křížový vrch. K tomuto místu se pojí místní pověst, kdy Josef Herkner zbudoval na jižní straně Křížového vrchu nádhernou zahradu pro svou vyvolenou, nezletilou, Annu Gläßerovou. Zahradu zbudoval v místě, odkud bylo vidět na dům, kde bydlela. Anna si na nátlak rodičů musela vzít 10. 2. 1824 rychtáře z Linhartic Franze Gromese, žalem však do roka umřela. Byla pohřbena na hřbitově v Moravské Třebové do rodinného hrobu Gromesů. Jenže Josef Annino tělo z hrobu vykopal a vynesl do své zahrady a zde ji pohřbil, bez rakve, do vrstvy růží. Josef se roku 1831 také oženil, ale jeho manželství nebylo šťastné, 27.6.1838 se zastřelil. Jeho žena nechala zahradu zpustnout.

Na místě Josefovy zahrady se začal těžit pískovec a roku 1934 byla v lomu nalezena kostra, mladé ženy, která byla pohřbena v černém hedvábí ve velké vrstvě květin. Nato byly otevřeny hroby Gromesů a zjistilo se, že Anniny ostatky opravdu chybí. Po sto letech se příběh této nešťastné lásky znovu otevřel.

Nádvoří a bosáže portálu zámku

Cestování s motoklubem

Vzácný raně renesanční bosovaný portál dodnes hlásá jméno stavebníka s letopočtem (Ladislav de Boskovic et Nigromonte Dominus castri humus me fecit sub anno Domini 1492). Tato stavba je nejstarší renesanční památka v našich zemích a na sever od Alp. Brána je mimořádnou stavební památkou. Je ceněna stejně jako ostění Vladislavského sálu na pražském Hradě nebo portál tovačovském zámku.

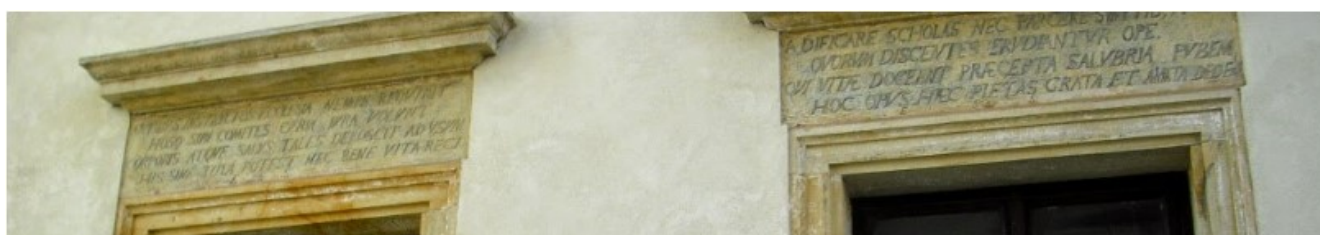
Ladislav z Boskovic

Magdaléna z Dubé

Latinská škola je nedaleko farního kostela. Vyučovalo se v ní latině, řečtině, filozofii a dalším předmětům. Nad renezančními architrávy oken školy jsou vytesány latinské a řecké nápisy. Pro poskytování kvalitního vzdělání se Třebové říkalo Moravské Athény. Dnes se ve škole nachází restaurace Latinka, můžeme se stavít (...a doufám že se taky stavíme) na něco dobrého.

Okna latinské školy s citáty

Cestování s motoklubem

Interiér Latinskej školy

Ve městě se nachází klášter a knihovna Františkánů, zde mniši uchovávají knihy od sedmnáctého století, kdy v klášteře byla založena i filozofická studia

Knihovna Františkánů

podobu elektronicky zrekonstruovala výtvarnice Helena Lukášová. Vše konzultovala s egyptology.

Muzeum v Moravské Třebové bylo zbudováno přispěním místního patriota, mecenáše a orientálního cestovatele Ludwiga Holzmaistera v roce 1906.

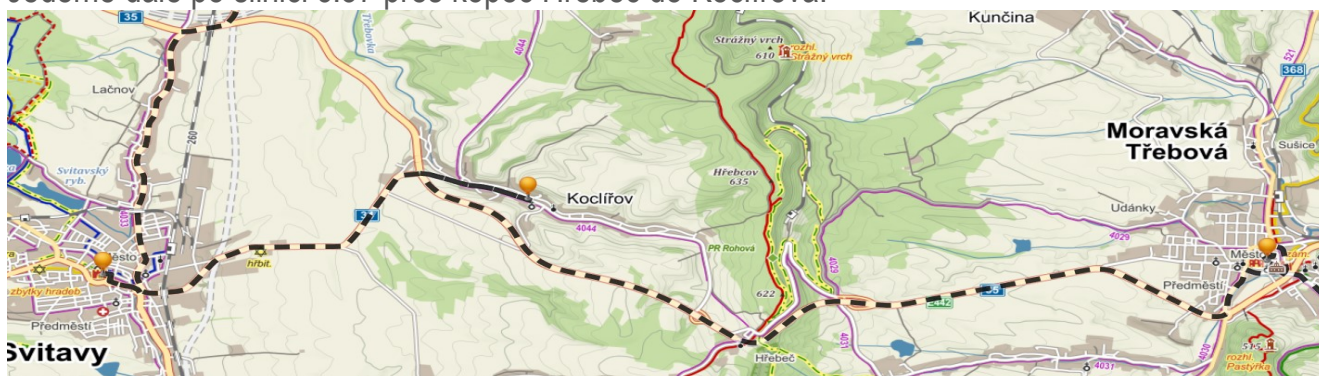
Muzeu věnoval mnoho předmětů posbíraných při jeho cestách po orientu. Snad nejzajímavější je zachovalý sarkofág a mumie egyptské princezny Hereret. Hereret je první mumii v České republice, u které odborníci provedli 3D rekonstrukci její podoby. Její

Schránka s mumii egyptské princezny Hereret

Jedeme dále po silnici č.37 přes kopec Hřebeč do Koclířova.

Koclířov (čtvrtá zastávka) je spojen se Slavkovem prostřednictvím osudu řádu školských sester. Ve zdejším klášterním komplexu sídlila kongregace Františkánské větve školských sester. Představená této kongregace, Jákoba Zahálková, měla úzké vazby s kongregací Wroclawské větve školských sester, které sídlily ve Slavkově.

Základní kámen kláštera v Koclířově položili redemptoristé roku 1852, vznikl tu první hospic v Čechách a školské sestry zde zřídily sirotčinec a školu pro dívky. Dnes je zde sídlo Českomoravské Fatimy - Fatimského apoštolátu v ČR. V Klášterní nabízí výborný jablečný štrúdl, koláčky domácí cukroví a dobrá káva.

Komplex Koclířovského kláštera z ptačí perspektivy

Ve Slavkově se školské sestry objevily roku 1883 na podnět tehdejšího starosty Antonína Přikryla. Chudé školské sestry do Slavkova přišly z tehdy rakouského Slezska, byly to téměř bez výjimky Němky narozené v pruském Slezsku, případně v jiné části Německa. V menší míře byly mezi nimi také Polky. Později přicházely Němky z okolí Javorníka, Krnova a karvinského hornického regionu, odkud pocházelo také několik polských sester. Důležité bylo, že většinou pocházely z okolí urbanicky a průmyslově vyvinuté Wroclawi, kde se jim dostalo perfektního vzdělání. Většinou pocházeli z intelektuálních rodin, prestižních rodin hutního inspektora, ředitele dolu, továrníka, ředitele školy, ředitele kůru, lékaře, daňového kontrolora, správce panství, ředitele kanceláře, soudního sekretáře, císařského zemského rady a podobně. Ve Slavkově německé řeholnice založily českou školu. Výuka v cizí řeči pro ně nebyla určitě jednoduchá. K tomu navíc přicházely útoky obyvatel proti klášterní škole, měly více protiněmecký než proticírkevní pozadí. O to větší problémy nastaly po politickém převratu v roce 1918, kdy se filiálka německých sester ocitla ve zcela cizím, novém československém státu. Navíc byl řád podřízen zahraničnímu velení ve Wroclawi. Řeholnice z toho důvodu založili roku 1923 novou československou provincii chudých školských sester. Slavkovská filiálka byla jejím centrem. Ze Slavkova dohlíželi nad dalšími osmi domy na česko-polském pomezí. Šéfovala tomu provinciální Vojtěcha Pečová. Neměla to jednoduché, protože byla podřízena rozhodování Wroclawské Matce představené Bruno Thomové. Ta měla co mluvit i do finančních záležitostí československé provincie a všechna důležitá rozhodnutí si u ní musela Vojtěcha nechat schválit. Vojtěcha tedy seděla na dvou židlích. Byla jednak Slavkovská představená ale taky představená provinciální. Což znamenalo objíždění německých filiálek a řešit jejich problémy. Měla k sobě provinciální asistentku, Němku Angelinu Begovou z Bohumína, která služebky v sudetských domech zřejmě objížděla sama. Generální představená Matka Bruno Thomová rozdělila československou provincii na dva vikariáty. Český vikariát, s centrem ve Slavkově, šéfovala Vojtěcha Pečová. A německý, s centrem v Bohumíně, přiklepla Angelině, a měl spadat pod Slavkov. Angelina přesto Vojtěchu furt obcházela a obracela se rovnou na provinciální představenou ve Wroclawi. Většina sester měla vazby mnohem silnější na Wroclaw, než ke Slavkovu. Většina řeholnic totiž odtud pocházela, ve Wroclawi vystudovala, prožila noviciát a poté odešly do Rakouska, kde udělaly doplňující zkoušky. No a po roce 1918 musely mít i zkoušky z češtiny. Tedy alespoň ty, které

pracovaly jako učitelky. Roku 1933 chudé školské sestry ve Slavkově například provozovaly obecnou a měšťanskou školu, mateřskou školku, dětský útulek, dívčí penzionát a tříměsíční kurzy vaření pro dívky z okolí, žáci též chodili na soukromé hodiny němčiny. A dokonce zde byla s úspěchem provozována i hospodyňská škola.

Slavkovskou kongregaci koncem dvacátých let provázely velké finanční potíže. Němečtí představení chtěli Vojtěchu sesadit a centrum provincie udělat jinde. Wroclawská provinciální představená Juditha Neumannová navrhovala, prodat nemovitosti, domy a pozemky ve Slavkově nějaké české kongregaci a působiště zrušit. Dluhy byly veliké a vydělané prostředky nestačily ani na běžnou obživu komunity, a dostatek dorostu, kvůli averzi vůči Němcům, nebyl v dohledu.

Němec, olomoucký dominikán Schlösinger, předseda Německého říšského svazu charity v Československu a sám sebe pasovaný ochránce zájmů (německých) řeholních sester, poslal v listopadu 1930 mnichovské generální představené dopis, že požaduje filiálku chudých školských sester provinciálnímu mateřinci ve Slavkově zrušit. Důvodem mimo jiné bylo, že prý Vojtěcha Pečová neumí pořádně německy..., že Němci mají nedůvěru ke školám vedených takovými lidmi jako je ona..., že tu Německý dorost nemá odpovídající podmínky... a jiné nacionalistické důvody. Požadoval, aby zůstal zachován jen Německý vikariát. Na jeho popud (udání) byla vykonána roku 1931 inspekce. Závěr se dal čekat. Vojtěcha nadále neměla mít žádné pravomoci, všechno musela konzultovat s Wroclawí, a sama nesměla vůbec nic. Rozhodnutí inspektorka a generální představená Matka Almeda odůvodňovala především hospodářskými problémy, ohrožením řeholní disciplíny, žádné otevřené nárážky na averzi mezi německými (sudetskými) a českými sestrami v rozhodnutí nebyly. Čas běžel a Hitlerovský režim nabíral na síle a stále více ovlivňoval i církevní záležitosti, Němci se odvažovali stále více se prosazovat.

Juditha si nedala pokoj a v lednu 1936 znovu ve spolupráci s generální představenou Matkou Almedou napsala znovu žádost o zrušení Slavkova přímo papeži Piu XI, dopis byl plný národnostní nesnášenlivosti. A svým šéfům, brněnskému a Wroclawskému biskupovi, napsala o plánu zrušení Slavkova s tím, že v Římě už vyjádřili souhlas. Wroclawský biskup se ale našel, protože ho Juditha obešla rovnou k Papeži. Odpověděl, že když chce Juditha přeložit všechny Slavkovské řeholnice do německého prostředí kvůli jazykové bariéře, co si tam počnou s češkami?; jak chce Juditha vyřešit dluhy Slavkovské filiálky?; a co na přeložení řeknou Zemské úřady, které jsou na existenci škol závislé? ...A dokud že se sporné otázky nevyřeší, zůstane vše při starém. Juditha musela sklapnout. Slavkovské řeholnice? Ty o těchto intrikách vůbec nevěděly. Hitlerovská moc ale dělala svoje. V roce 1938 Vojtěchu Pečovou střídá vídeňská Češka Ignácie Koubová. Ke skutečnému naplnění změny nikdy nedošlo, přišla německá okupace a zastavení činnosti kongregace. Řeholnice si musely najít jiné živobytí.

A proč se kongregace potýkala s dluhy? V letech 1926-1927 sestry postavily novou školní budovu (dodnes se jí říká klášter), rozpočet byl 214.000,-Kč. Dluh splácela provincie až do roku 1950. Vojtěcha Pečová psala žádost na centrálu do Mnichova o povolení půjčit si 60.000,-Kč na 5% úrok. Ani ne za rok na to psala kongregaci do Mnichova znovu a prosila o poskytnutí finanční pomoci, že k prvnímu říjnu má zaplatit daně 18.000,-Kč, že dalších 24.000,-Kč dluží staviteli a nemá na placení peníze. Jinde žádat nemohla, protože konventu v Hlivičích dlužila 20.000,-Kč Marek a v Bohumíně si dříve půjčila taky. Navíc školský úřad požadoval ke škole přístavbu tělocvičny, bez které výuku ve Slavkově nepovolí. Tělocvičnu v letech 1929-30 tedy postavili s nákladem 320.000,-Kč.

Klášter, klášterní škola a tělocvična ve Slavkově

Vojtěcha musela být docela dobrá manažerka: jednala s církevními i „světskými“ úřady, ekonomika byla její běžná pracovní náplň. Kongregace kupovala nebo prodávala domy a nemovitosti, uzavírala smlouvy se zřizovateli pedagogických institucí, bylo potřeba zajistit opravy, přístavby, zařízení domů. Vyřizování agendy s peněžními ústavy, zakládání či rušení konta, půjčky, splátky, vybírání úroků. Tohle všechno, za celý vikariát (Bílá Voda, Bohumín, Krnov a Slavkov) plus běžný chod filiálky ve Slavkově, všechno měla Vojtěcha na starosti.

S příjmem do kasy kongregace to nebylo snadné: Na provoz si musely filiálky vydělat samy vybíráním školného a příspěvků mecenášů, případně žádaly o zemskou subvenci. Od německého vikariátu nedostali(y) asi nic. Na platy sester nebylo, byli rádi, že měly zajištěné potraviny, topivo, pitnou a užitkovou vodu, elektrické osvětlení, opravy zařízení a odvod daní. Pohledávky k 26.2.1930 činily 233 425 Kč. Někde jsem četl, že plat řeholnice učitelky byl 4kč za měsíc.

Klášter dobová kresba

A jaký byl denní režim v kongregaci? No, posuďte sami:

- 5:00 vstávání, oblékání a stlaní postelí, přitom modlitba;
- 5:30 – 6:00 společná ranní modlitba s rozjímáním;
- 6:00 – 7:00 opakování školních lekcí, psaní úkolů;
- 7:00 snídane;
- 7:30 mše svatá;
- 8:00 – 11:00 vyučování;
- 11:00 – 11:45 oběd, během jídla předčítání z duchovní knihy;
- 11:45 – 12:30 rekreace v zahradě (dvakrát týdně delší vycházka do přírody);
- 12:30 – 14:00 učení (samostatné opakování);
- 14:00 – 17:00 výuka ručních prací, při ní se často zpívá;
- 17:00 – 18:00 učení (příprava na další den);
- 18:00 – 18:45 večeře, během jídla předčítání z duchovní knihy;
- 18:45 – 19:30 rekreace (v létě v zahradě, v zimě v místnosti);
- 19:30 – 20:30 vyučování přírodovědy nebo jiných lehčích předmětů ;
- 20:30 (v létě 21:00) společná večerní modlitba po zhasnutí ložnici naprosté ticho;

Svitavy, zastávka číslo pět. Komunitní a kulturní centrum Fabrika ve Svitavách. Je příkladem konverze budovy staré barvírny látek z roku 1925 do nové podoby vzdělávacího a kulturního centra Svitav. Všelijakých barvíren a starých textilních fabrik je v údolí řeky Svitavy plno. Je celkem smutné, že tyto stavby utvářely charakter údolí řeky Svitavy a dnes pro ně není využití. Budovy byly často místem pohnutých osudů lidí a svědkem dějinných událostí. Jako textilka v Moravské Chrastové a to nemluvím o bývalé továrně Oskara Schindlera, která je místní dominantou a zároveň mementem někdejšího progresivního odvětví průmyslu. Oskar Schindler zachránil během války přes tisíc Židů, tento silný příběh je natolik známý, že není třeba dále pokračovat.

Starý stav budovy barvírny

Budova po konverzi a rekonstrukci

Autorem konverze Svitavské budovy je Roman Svojanovský, projektantem Ing. Ivo Junek, dodavatelem stavby společnost VW Wachal a.s. a investorem bylo Město Svitavy.

Lanškroun (šestá zastávka), jako poddanské město, nechalo v letech 1581-2 postavit na náměstí rozlehlou a nákladnou radniční budovu. Budova má dosud dva původní portály. Severovýchodní portál je zdobený diamantovou rustikou a čtyřmi erby majitelů panství z rodu Kostků z Postupic a Pernštejnů. Pod erby je staročeský nápis švabachem, do kamene vytesaný Žalm 127: Nebudeliť pán vzdělávati domu, nadarmoť pracovali jsou, kteříž vzdělávají jej. Nebudeliť pán ostříhati města, nadarmoť bdí kdož ostříhá jeho Anno 1582.

Jihozápadní portál je rovněž kamenný s diamantovou rustikou nad ním znak města Lanškrouna s nápisem Sigilum civitatis Landskronae 1581 a znak knížat lichtenštejnských. Byl zasazený značně později. Pod znaky nad portálem pak nápis: Z přísloví Ssalo: Oči tvé nechat na pravé věci hledí a víčka očí tvých ať předcházejí kročeje tvé Spravuj stezky nohama tvými a všechny cesty tvé stále činěny budou. Nevychyluj se na pravo ani na levo, odvrát nohu svou od zlého. Nebo cesty kteréž na pravo jsou zná Pán Bůh. Převráceny pak jsou ty kteréž jsou na levo. On přímou činiti bude běhy tvé, stezky tvé v pokoji povede. Pod tímto nápisem je pak letopočet Anno, 1581.

Tehdejší městská správa se stavbou radnice značně zadlužila, a proto prosila majitele panství, majitele města a panství Vratislava z Pernštejna českým pergamenem z r. 1581, aby povolil městu výhradní prodej soli pro město a celé panství a výtěžkem této prodeje byly umořovány obecní dluhy.

Lanškrounská radnice

Štítý, zastávka sedmá. Acrobat Park ve Štítech je unikátní sportovní centrum, které v roce 2002 vystavěl olympijský vítěz Aleš Valenta. Tento multifunkční areál slouží jak letní přípravě lyžařských akrobatů, tak široké veřejnosti a zároveň splňuje vysoké standardy profesionálních sportovců. Acrobat Park využívají jak sportovní oddíly a kluby, tak i reprezentace ČR, Rakouska, Francie, UKR nebo RUS. Každoročně pořádáme kempy pro veřejnost a mezinárodní závody evropské a světové série. Acrobat Park je rozsahem a službami svého druhu největší na světě.

Pohled na areál

Králíky (osmé zastavení) - pevnost Bouda a Hůrka. Bouda je přístupná od května do září každý den (včetně pondělí), v říjnu pouze o víkendech a ve státní svátek. V květnu, červnu, září a říjnu je otevřeno od 11.00 do 15.00 hodin. V červenci a srpnu je otevřeno od 11.00 do 16.00 hodin. Naposledy jsme se dovnitř nepodívali, přijeli jsme o pár minut pozdě. Můžeme zkusit dohodu se správcem pevnosti (telefon 777 647 114), no.. tentokrát uvidíme.

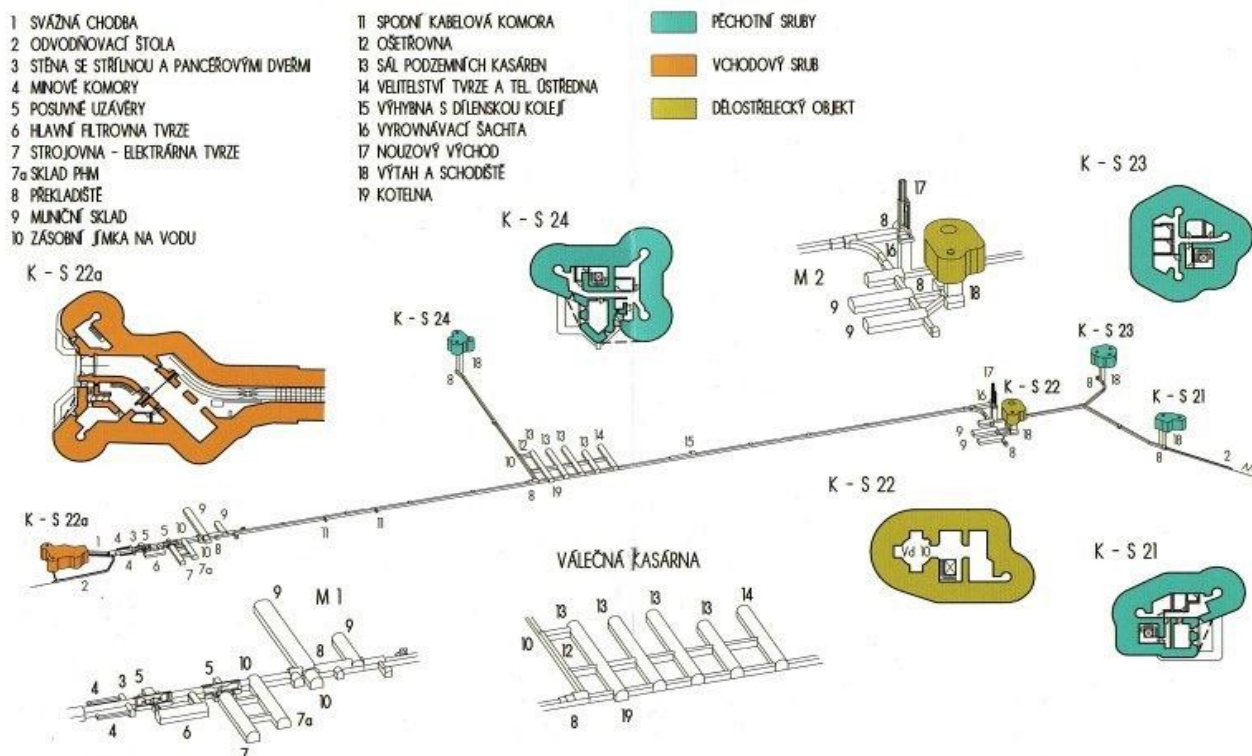
První obhlídka prostoru budoucí tvrze Bouda se uskutečnila v září 1934. Podrobný průzkum terénu poté probíhal až do listopadu 1935. V zimě mezi lety 1935 a 1936 byl kpt. žen. Ing. Vladimírem Resnerem za velkého přispění ppor. žen. Ing. Karla Hrubce byl vypracován projekt tvrze. Na jaře 1936 byly vyzvány vybrané stavební firmy k účasti na konkurzu na samotnou výstavbu tvrze. Vybrána byla firma Ing. Zdenko Kruliš, Praha II. Stavba tvrze byla zadána 28. 8. 1936, staveniště převzato 15. 9. a práce započaly 1. 10. Doba výstavby stanovena na 20 měsíců, tj. do 31. 5. 1938. Dodatečně 14. 7. 1937 byla firmě zadána i výstavba dělostřelecké otočné věže K-S 22 a 27. 4. 1938 pak výstavba trojice kabelových komor. Stavební lhůta byla prodloužena do konce června 1938, což se ovšem týkalo pouze prací na kabeláži. Plánovaná částka za kompletní výstavbu tvrze včetně materiálu dodávaného vojenskou správou mimo režii firmy činila 28 553 000 Kč. Firmě samotné byla vyplacena částka 21 781 661,48 Kč.

Hlavní objekty tvrze Bouda:

- Vchodový objekt K-S 22a Krok
- Dělostřelecká otočná věž K-S 22 Horymír
- Pěchotní srub K-S 21 Kazi
- Pěchotní srub K-S 23 Teta
- Pěchotní srub K-S 24 Libuše

DĚLOSTŘELECKÁ TVRZ BOUDA - SCHÉMA PODZEMÍ A BOJOVÝCH OBJEKTŮ

Z hlediska vojenského dozoru byla stavba vedena jako samostatný stavební podúsek 4./III. Velitelem byl mjr. stav. Ing. Karel Burian a jeho zástupcem projektant tvrze kpt. žen. Ing. Vladimír Resner. Stavbyvedoucím se stal por. děl. Ing. Antonín Budínský.

Kłodzko (čti Kuodcko) Je první zastávka druhého dne. Dominantou města je obrovská pevnost. Trčí nad městem a můžete z ní shlížet, jako z vysoké hory, do středověkých ulic. Z bastionu přitom vidíte i 20 km vzdálené Orlické hory. Je to nejzachovalejší obranný systém v celé Evropě. O městu se zmiňuje už Kosmas. Uvádí, že v roce 981 byl jeho majitelem Slavník, otec svatého Vojtěcha. V Kladsku prožil své dětství první pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic, který je zde i pochován.

Pevnost je dominantou Kłodzka

Divili byste se, ale spoustu našinců nechá historie města v klídku! jezdí sem hlavně na trhy. Vlastně MEGA-trhy!! Kdo jste tu nebyli, nedovedete si to lidské mraveniště představit! A kdo se sem opovážil před vánocemi, toho tu ušlapali a zmizel beze stopy. Cestovky sem organizují nakupovací zájezdy. Z Brna za 120,-Kč sem a zase zpátky.

Sexy prádélko podtrhne krásu nakupujících žen

Muži vždycky sluší posilovat tělo...

Pod celým městem byla od nepaměti síť sklepů. Využívali je kupci jako sklady, uchovávali tu zboží během válek, které Kłodzko opakovaně postihovaly. Podzemní prostory sloužily jako úkryty. V padesátých letech 20. století se základy budov začaly sesouvat a stěny domů praskaly. Ohrožena byla velká část starého města. Podzemní chodby bylo nutno náležitě zpevnit. Do sanace se pustil tým odborníků z Hornicko-hutnické akademie z Krakova, speleologové z Varšavy a horníci z Podniku hornických prací ve Wałbrzychu. V dubnu 1962 započaly několikaleté zabezpečovací práce. Některé památkové domy se však demolici nevyhnuly. Podařilo se však zachránit nejstarší část města. Zároveň také vznikla víceúrovňová podzemní trasa pod ulicemi starého města. Trasa měří asi 600 metrů, vchází se do ní v ulici Zawiszy Czarnego a končí u Kladské pevnosti v ulici Grodzisko.

Podzemní město **Osówka** je jedním z nejtajemnějších míst novodobé historie. V rámci projektu Riese tu totiž desetitisíce vězňů z koncentračního tábora Gross Rosen vylámalo a vykopalo několik kilometrů podzemních chodeb obřích rozměrů. Dodnes se neví, jestli to měl být bunkr pro nacistické pohlavary, laboratoře či továrna na zbraně. Za pomoci zajatců z místního koncentračního tábora ve skále pod zámek vybudovali téměř kilometrovou síť podzemních chodeb a bunkerů. Dostanete se tam na jednom z prohlídkových okruhů na zámku Książ. Přístupné prohlídkám je jen jedno patro nacistického komplexu. Zbytek je nepřístupný a smí tam jen zástupci Polské akademie věd, kteří zde provádí seismologická měření.

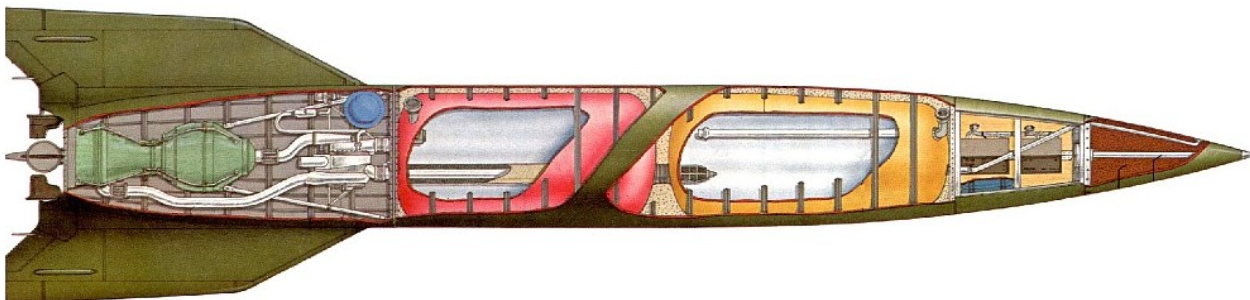
Osówka podziemne miasto

Rozměry chodeb jsou impozantní

Projekt podzemí byl tak tajný, že se konce války nedožili pamětníci ani se nedochovaly žádné dokumenty. Současné prohlídkové trasy vedou jen po malé části chodeb. Některé, dosud neobjevené, by prý mohly komplex propojovat i se zámek Książ či dalšími komplexy v Sovích Horách. Těch v rámci projektu Riese vzniklo celkem sedm a tři z nich jsou přístupné veřejnosti. Vedle Osówki ještě Włodarz (přes 3 km podzemních chodeb) a Rzecznka (0,5 km chodeb). Hodně se povídá o tom, že tu vyráběli rakety V2 (??).

Řez raketou „V2“

Tento kraj skrývá i tajemství opuštěného sídla striptýzového magnáta: Zmizel on i jeho žena. Jejich dům je teď rájem vandalů a houlmesáků.

Vkusný domek, že?

Jaskinia Niedźwiedzia (Medvědí jeskyně) poblíž obce Kletno je perfektním cílem, k vidění je hned několik zajímavostí. Především kostry jeskynních zvířat, které se tu našly (jeskynní medvěd, jeskynní lvi, hyeny, vlci, bobr, jelen, divoká prasata, liška a mnoho hlodavců. Jedná se o kosti zvířat, které jeskyni obývali, oběti dravců nebo sem kosti přinesla voda. Při prohlídce je vidět krápníková výzdoba, kostra jeskynního medvíděte, které uvízlo ve skalní puklině nebo netopýra, zkamenělého v krápníku.

Medvědí jeskyně v Kletně je nejdelší a nejhlubší jeskynní komplex v Polsku. Jeskyně se rozvíjí na třech horizontálních úrovních, délka sálů a chodeb je přes 5 km, hloubka více než 100 m. Jeskyni vyhloubil potok Klešnica, všechno to začalo asi před 28 miliony let, kdy se povrchové vody zakously do skály a začaly hloubit jeskynní systém krápníky všemožných tvarů a barev. Jeskyně s velkým množstvím tvarů a barev. Během ledovců byly v jeskyni vytvořeny bláznivé jeskyně bohaté na pozůstatky zvířat, která zde žili. Největší množství pozůstatků patří, proto jeskyně získala své jméno. Dále byly nalezeny kosti jeskynního lva, jeskyně hyena, vlk, bizon, marten, netopýři (několik druhů). Místo medvědů, lvů a hyen se tu dnes prohání jen netopýři, průvodci a turisté.

Kostra jeskynního medvěda (*Ursus Spelaelus*)

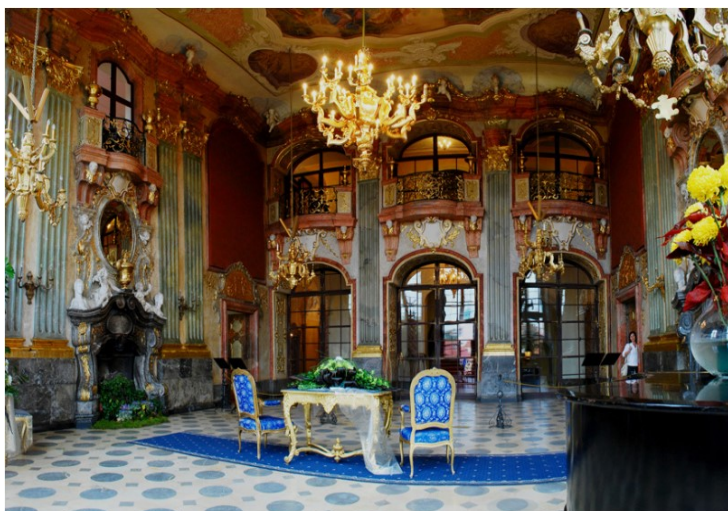
Walbrzych Před nedávnem, vyvolala rozruch zpráva, že se ve Walbrzychu (čti Valbřich) našli ztracený nacistický vlak plný zlata. Mezi místními se o něm vyprávělo už roky. Legendu si tu předávali už po desetiletí. Podobnou jako o Jantarové komnatě, kterou Němci ukradli v Rusku, také ta se prý někde poblíž ukrytá. S krajem totiž měli nacisté velké plány. Je poddolovaný stovkami kilometrů chodeb, jednak tu zůstaly po Němcích a jednak jsou to zbytky po těžbě černého uhlí. Najdete tu přírodní jeskyně, současné a historické doly i tajné továrny a laboratoře z druhé světové války. Drželi tu lidi v klecích a prováděli lobotomie.

Pátrání po ztraceném vlaku skončilo neúspěšně, jak se dalo čekat v podobných případech. Nepomohlo ani nasazení těžké buldozerové techniky. Koncem roku 2016 zájem o objevení pokladu upadl v zapomnění.

Książ je nádherná stavba. Zámek Książ (čti Kšonž) leží na skalnatém ostrohu nad údolím. Za války tu mělo být Hitlerovo sídlo.

Zamek Książ w Wałbrzychu

Interiér zámku

Promenáda Książ

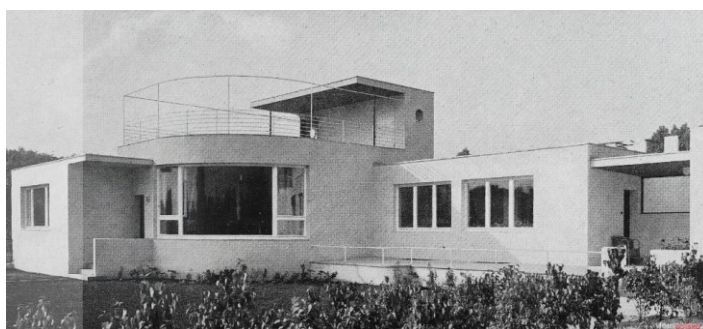
Posledního majitele, knížete Hochberga a jeho choť Daisy poddaní milovali. Ne ale nacisté, těm se zámek natolik zalíbil, že tu chtěl Himmler vybudovat sídlo pro Adolfa Hitlera. A protože Daisy byla Angličanka, její synové sloužili v britské a polské armádě, zkonfiskovali Němci zámek pro říši. Právě tady měla být instalována i Jantarová komnata ukradená z Ruska z Petrohradského paláce. Hochbergové byli tehdy jedna z nejbohatších rodin tehdejší Evropy.

Wroclaw cíl cesty: Založil ji v roce 1000 Boleslav Chrabrý. V roce 1262 byla se 14 tisíci obyvateli druhým největším městem střední Evropy po Praze. V roce 1335, za Karla IV, se celé Slezsko stalo součástí Českého království a Wroclaw královským městem. Doposud je to na ní vidět. Naším cílem nebude až tak její daleká historie. Soustředíme se na modernu a funkcionalismus. Tento styl se zde zabydlel zejména v meziválečném období, kdy si tu podávali ruce nejvýznamnější architekti Evropy.

WUWA je zkratka z německého Wohnungs- und Werkraumausstellung = výstava bydlení a zaměstnanosti z meziválečného období, kdy Wroclaw byla Německá. Výstavy začaly 1929 a konaly se do předválečných let. Pořádali je tehdejší avantgardní architekti Heinrich Lauterbach s Adolfem Radingiem. Celkem bylo postaveno asi 32 velmi moderních budov od bytoven, přes rodinné vilky, školu, hotel, atd. Po skončení výstavy budovy sloužily svému účelu. Po válce celá výstavba utrpěla péčí socialistických hospodářů. Komplex budov částečně opravili. Ale i ty dosud neopravené fascinují lehkostí a účelností zařízení.

WUWA: 90let starý interiér vstupního vestibulu Hotelu Państwowej Inspekcji Pracy, autor Hans Scharoun

Dům WUWA, Wrocław, Zielonego Debu 17

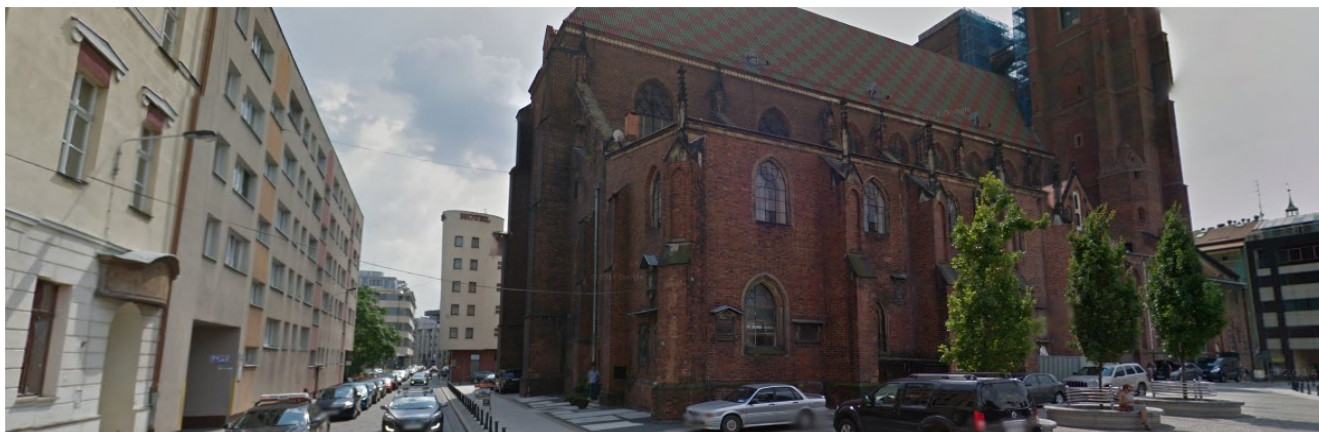
Modernistická zastávka tramvaje vlaku a autobusů u stadionu UEFA ve Wrocławu u příležitosti mistrovství světa ve fotbale v roce 2012. Autorkou konceptu je světznámá Zaha Hadid. Architektura (Zbigniew Maćków) je velmi nenápadná ale neskutečně funkční. Díky stavbě se stadion naplní 42.000 diváky během pár desítek minut... Stadion je hned naproti zastávce.

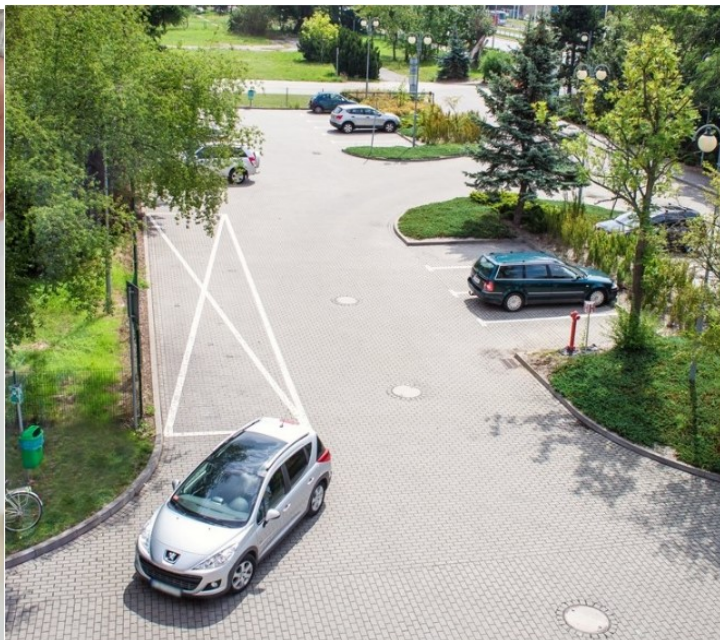
Betonová skulptura zastávky od Zahy Hadid

No nic, můžeme se ubytovat někde ve stylové budově v centru, například v Apartamentu Rzut Beretem, Wrocław, Stare Miasto, ul. Łaciarska, hned vedle kostela Máří Magdalény (odkud je výhled na ty nezdárné dcery). Cena ve dvoulůžkovém pokoji 580,-Kč za noc. Nebo tady u stadionu (Ibis budget Wrocław Stadion), ceny ubytování jsou směrem od centra levnější, navíc v centru jsou hotely s uzavřeným parkováním problém.

Cestování s motoklubem

Apartament Rzut Beretem (ten vchod vlevo) motorky musí stát venku.

Ibis budget Hotel Stadion noc + snídaně 360,-Kč

Výhled na parkoviště před hotelem

Ibis budget Hotel výhled z hotelu na UEFA Stadion

Trasa 2: Po snídani prošmejdíme město. Něco na motocyklech, něco pěšky. Dům Dr. Kriebla, od architekta Adolfa Radinga je perla funkcionalismu srovnatelná s vilou Thugendhat. Ve funkcionalistické tradici má Wroclav trochu podobu s Brnem.

Dům Dr. Kriebla, Wrocław, Kalola Lipieńskiego 1

Dům architekta Witolda Lipińskiego byl postaven na kruhovém půdorysu. Nosnou konstrukci tvoří dva kolmé rotační reguly z obyčejných latí, tedy podobný konstrukční princip stepních jurt. Obklad domu je z hliníkového plechu, inspirace větroni. Místní domu říkají „iglú“. Konstrukce způsobila ve své době úplnou senzaci. Autor je známý svými extravagantními stavbami po celém Polsku

Dům Lipińskich, Wrocław, Stanisława Moniuszki 33

Projekt Festunk Ślęza vychází ze stylu mimetismu. To je zejména přizpůsobení se místním podmínkám, kdy proporce domu navazují okolní budovy terén, materiálové řešení v blízkosti, kde se nachází pozemek. Staré německé domy v okolí připomínající tvarem v dlouhých rovinkách stodoly bez vyčnívajících okapů a zbytečné dekorace a jsou nastaveny kolmo k silnici. Podobné pravidla byla přijata v konstrukci domu. Architekti domu Kuba Woźniczka, Rafal Specylak, dům byl dokončen 2008. Dům Jadwigi Grabowské-Hawrylak, Wrocław, Jana Kochanowskiego 84 a dům Romana Rutkowskiego, Wrocław, Jesienna 13b jsou ve stejném stylu.

Dům Festung Śleza, Bielany Wrocławskie, Lipowa 7

Další pozoruhodné vily: Dům Maxe Berga, Wrocław, Mikołaja Kopernika 19; Dům Ernsta Maye, Wrocław, Stanisława Moniuszki 6; Dům Adolfa Radinga, Wrocław, Sochaczewska 4.

Adolf Rading - Apteka Pod Murzuynem (Lékárna u Mouřenína) nedaleko Rynku. Dnes je v budově redakce Gazety wyborczej. Dům vznikl někdy kolem 1928. Na tehdejší dobu použito velmi netradičního uspořádání, kde byty a obchodní prostory byly odděleny, každá část se svým zvláštním vchodem. Dále krokem do budoucna bylo použití obkladu fasády opaxitem s obloukovými skly. A asi největší zvláštnost, skrytá běžnému pohledu, je ocelová konstrukce skeletu. Ocelové díly skeletu budovy jsou mezi sebou nýtovány. Tehdy ještě neuměli svařovat uhlíkovou ocel bez rizika vzniku ledeburitu, struktury která se vytváří rychlým ochlazením kolem svaru. Struktura je křehká a náchylná k lomu kolem svarů, vyskytuje se zejména u oceli s eutektickým složením.

Nejkrásnější obchodní dům ve městě budova Wertheim (dnes Renoma) od berlínského architekta Hermanna Dernburga (otevřeno 1930). Vyznačuje se čistým slohem Art-Deco. Princip tohoto slohu spočívá v tom, že čím blíže se blížíš k budově, tím podrobnější a propracovanější detaily budovy vystupují na povrch. V budově jsou instalovány eskalátory jako jedny z prvních v Evropě.

Obchodní dům ve stylu Art-Deco. Pohled a polodetail lidské hlavy v životní velikosti.

Obchodní dům Petersdorf, nyní „Chameleon“, autorem byl Erich Mendelsohn. Budova byla postavena rovněž v modernistickém stylu, ale už v roce 1928. Tedy spíše přestavěna, protože při stavbě využili železobetonového skeletu budovy společnosti Rudolf Petersdorff. Nejzajímavější je zaoblený roh, který dokonale spojuje dvě různé uliční výšky, a dále zvyšuje užitnou plochu budovy. Autorem interiérového designu byl architekt a umělec Heinrich Tischner.

Modernistický Petersdorf

Na konci války byl zničen zejména travertinový obklad fasády a celé zařízení interiéru. Budova byla renovována v 60. letech dvacátého století.

Hotel Monopol. Místo kudy prošly dějiny je balkon hotelu Monopol. Hotel byl postaven v roce 1892 ve stylu Art Nouveau, Pískovcové sloupoví s balkonem nad hlavním vchodem do hotelu bylo postaveno později až roku 1937. Postavili ho zejména proto, aby z tohoto místa mohl mluvit Adolf Hitler na sjezdech, které tu pořádal a kde spřádal plán na anšlus Rakouska a na tzv. křišťálovou noc. Po dobu konání oslav bylo povětšinou pěkně a Hitler ve svém jednom projevu řekl známý propagandistický výrok „že když Führer přijede do Wroclawi na návštěvu, tak i slunce

musí svítit na povel“. Hitler bydlel v hotelovém apartmánu č 113. Ve zdejší kraji měla NSDAP mnoho stoupenců, v roce 1936 byla Wroclaw například propojena s Berlínem dálnicí. Spojení s Hitlerem málem znamenalo konec tohoto tisíciletého skvostného města. Když na jaře 1945 postoupila ruská fronta k městu, prohlásil Wroclaw Hitler pevností - "Festung Breslau". Němečtí obránci města odolávali sovětským vojskům osmdesát dní a vzdali se až v květnu. Město bylo poničeno ze 70 procent, podobně jako Varšava. Následně připadla Wroclaw konečně Polsku, a všichni Němci byli odsunuti. Do Wroclawi se přesunula velká část obyvatel polského města Lvov, které po válce pro změnu zabral Sovětský svaz.

Balkón hotelu Monopol je vlevo ve směru značky přechodu pro chodce.

Wrocław se také říká město sta mostů. Most Tumski se nachází nedaleko od Rynku. Spojuje Wyspą Piasek a Ostrow Tumski (wyspą = ostrov) přes rameno Odry Północzna (Odra Severní). Tumcki ostrov je nejstarší centrum města. Turistům most přibližuje četné sakrální památky za řekou. Na konstrukci mostu připevňují milenci visací zámky se vzkazy jako symbol odhodlání a soudržnosti jejich vztahu. Zámečky je možné si můžete koupit u pouličního stánku vedle mostu.

Zde mohou milenci přimknout svůj zámek. Má duše tolik romantická není.

Nedaleko hlavního náměstí se nachází jiné zajímavé místo – Mostek Czarownic (Most Čarodějnic) mezi věžemi kostela Máří Magdalény ve výšce 45 metrů. Za soumraku je možné vidět duše mladých žen, které místo péče o děti a práci kolem domu, dávaly přednost zábavě a potěšení s chlapama. Za trest, musí projít úzkou lávkou mezi věžemi a čarodějnice Tekla se snaží podměst je košťaty. Místní vodí na můstek nezdárné dcery, aby se polepšily. Tož nevím, jak spolehlivě to funguje.

Popisem Wroclawského Rynku (náměstí) se ani nebudu zdržovat, jednak by popis vydal na několik stran, a cílem této vyjížďky je meziválečná a moderní architektura. Rynek samozřejmě navštívíme, hlavně zdejší restaurace, dáme si něco typického: já si dám pirohy – velká porce, za 5 PLN (33 Kč).

Informace o středověkém centru si můžete najít na internetu. Totéž Plac Solny, totéž Plac Nowy Targ. Trh tu opravdu funguje. Maso, zelenina, květiny a všechno možné se prodává po celý den.

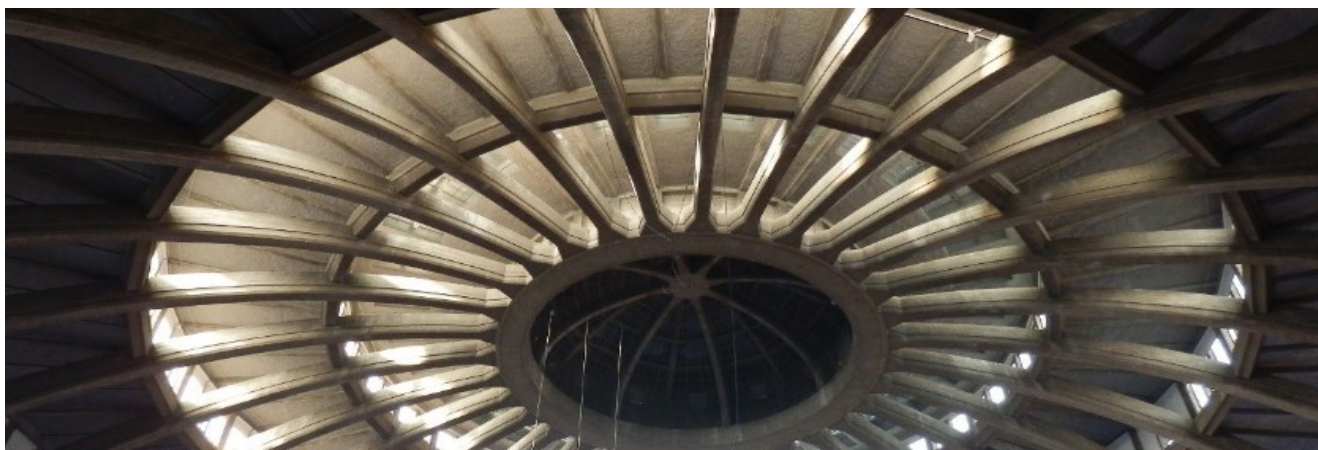
Panorama Rynku

Tržnice (Hala Targowa), ačkoliv to zvenku nevypadá, stala se svým železobetonovým skeletem z roku 1908 průkopníkem na poli inženýrských staveb. Autorem je Heinrich Kuester. Návrh neogotické tržnice pochází z pera architekta Maxe Bergera. Tržnice stojí na místě bývalé zbrojnice, kterou dodnes připomínají dělové koule, zabudované mezi cihly na stěně orientované k řece Odře.

Hala Targowa

Wrocławská Hala století (Hala Stulecia) – památka UNESCO. Postavili ji v roce 1912 až 1913 u příležitosti stého výročí vítězství nad Napoleonem v bitvě u Lipska v roce 1813. Podle kulatého výročí stavba také dostala jméno Hala století. Na svoji dobu hala byla velice odvážnou stavbou, je nejstarší, modernistickou železobetonovou stavbou na světě. Také tuhle stavbu Hitler využíval pro své účely při sjezdech Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (NSDAP).

Pohled do kopule Haly Stulecia

Hala Stulecia, autor Max Berg. Kopule 42m vysoká, průměr 65 metrů (celá stavba má průměr 130m) majstřtyk statiky, otisky prken dřevěného bednění surového neomítnutého betonu jsou vidět dodnes.

Krasnoludki (trpaslíci, skřítkové), jejich bronzové plastiky jsou rozmístěny všude po městě. Tradice vznikla v době odporu proti komunismu v 80. letech 20. Století. Lidi tančili po náměstích, oblečení jako skřítkové do oranžové barvy. Oranžová byla symbolem odporu proti rudé komunistické a žluté papežské. Ve městě je jich rozmístěno nějakých 270. Každá povaha, činnost lidská vlastnost si najde mezi skřítky svého zástupce, i motorkáři.

Krasnoludek rowerzysta.

Jinak samotné centrum města je prošípováno historickými stavbami bývalého královského města, stavbami církevními a budovami proslulé univerzity. Wrocław je město studentů, mostů, katedrál. Pozor! Mají tu určitá specifika:

Popíjejí tady na podzim a brzy na jaře piwo grzane – takový náš svařáček, ale místo vína – pivo! Posedávají tu nad půllitry piva, v kterém plave hřebíček, kousky pomeranče, u dna je med, nebo sirup... Pivo se míchá brčkem a čepici zdobí sypaná skořice! Pít se to dá, ikdyž... Pokud po dlouhém doušku téhle dobroty musíte na kluky, může nastat druhý zádrhel: Toalety v hospůdce (krczme) nemají na dveřích panenku nebo panáčka, ale kolečko a trojúhelníček! Nechápu které dveře komu patří...

Pohledem k západnímu okraji města si nelze přehlédnout budovu místního mrakodrapu Sky Tower s výškou 215 m. Je to vlastně nejvyšší budova Polska. Autor Dariusz Dziubiński a Mariusz Korszorsz. Fasádu stavěl Metalplast Stolarka Grupa Kęty. Hliníkový fasádní systém Aluprof je zasklený protislunečními selektivními skly Guardian, kterého se spotřebovalo asi 14 hektarů.

Budynek Sky Tower 215m

Wroclaw opustíme na jih po silnici č.395. Rychlý přesun není moc záživný, cesta mezi poli a vesnicemi vede rovinou jako stůl. Asphalt není bůhvíjaký, ostatně jako v celém Polsku. Silnička je úzká, samá dvojitá čára, místní provoz docela hustý. Tempo je třeba nasadit mírné, o to více budeme nasávat místní atmosféru. Do Střelína je to skoro 50kilometrů.

Strzelin (česky Střelín) je město kterým budeme projíždět. Zajímavá je česká „gmina“, česká menšina, která ve městě žije a prosperuje. Zajímavý je velký granitový lom, hluboký 123m , dlouhý 650m patří mezi největší v Evropě.

Žulový lom Strzelin

Ziębice ve městečku je Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Domowego w Ziębicach (Muzeum domácích spotřebičů). Vystavují v něm mlýnky, žehličky, talíře... samé atraktivní kusy. Jen jsem o exponátech slyšel, uvnitř jsem nikdy nebyl.

Slezskou nížinou protéká Nysa. Jen kousek od našich hranic, jsou na ní hezká jezera.

Ráj rybářů, surfařů, plachtařů a jiných vodních sportů. Pláže jsou přes léto v obležení Zastavíme na zmrzlinu (lody), porce za 2 zloté. Nebi v restauraci s výhledem na jezero. Jí se tady těstoviny,

Cestování s motoklubem

cokoli s hranolky a samozřejmě ryby. Těstoviny stojí kolem 15-20 zlotých, ryby přes 30 zlotých. Pivo za šest, kola o zlotý méně. Jeden zlotý je něco málo přes šest korun.

Vlny jezera jsou někdy zrádné

Kolem jezer jsou i klidná zákoutí

Paczków (česky Pačkov) je hezké město, kousek od jezera, se spoustou hodnotných historických památek. Zachovalo si svůj historický charakter i středověkou tajuplnost. Podle legendy prý město založil již okolo roku 300 římský vojevůdce Lucca. Není to pravda, strážní hradiště založil vratislavský biskup Tomášem I. v roce 1254. Kolem roku 1350 nechal biskup Przecław vybudovat okolo města dvojité kamenné hradby. Zajímavé je, že jsou ostaveny ve vzdálenosti 8m od sebe. Ale nevím proč to tak je.

Historické domy Paczków

Kostel sv. Jana Evangelisty

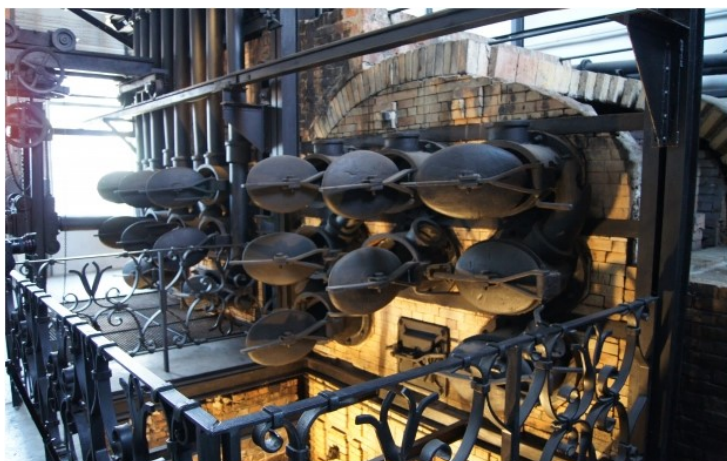
V průběhu historie Pačkov zažil českou, rakouskou i pruskou vládu, hladomor, povodeň, mor i husity. Málem vymřel při epidemii cholery, a poté město pohřbil velký požár v roce 1634 během třicetileté války. Přežilo asi 700 obyvatel. V roce 1956 byl schválen Plán obnovy Paczkowa a v letech 1974 až 1975 byla zahájena obnova zdejších památek. Dnes je považován za nejlépe dochovanou památku městské pevnostní architektury v celém Polsku.

Hradby města Paczków

K vidění je v historickém centru hrázděná budova bývalé katovny, věže městských bran, budova radnice s renesanční věží, několik pozoruhodných renesančních nebo monumentální farní kostel sv. Jana Evangelisty. Kostel je hezkou ukázkou gotické sakrální architektury s prvky začínající renesance. Místní si ho považují, prý je nejznámější strážní kostel v Evropě. Za návštěvu stojí zajímavé Plynárenské muzeum. Je umístěno v areálu bývalých městských plynáren.

Plynárenské muzeum

Rynek Paczków

Před námi na jihu se zvedá hradba Rychlebských hor, na jejich úpatí je hranice s Českou republikou.

Bílá voda, krátká zajižďka přes hranici. V září roku 1950 byly v Československu zrušeny všechny kláštery. Představitelé režimu viděli v řeholnicích nebezpečí. Sem, do Bílé vody, odvezli začátkem roku 1951 řeholnice Chudých školských sester. Ve Slavkově byla jejich činnost násilně ukončena 28. září 1950. Naložili je s nejnutnějšími věcmi do nákladáku a odvezli je nejprve do Koclířova a pak do Bílé Vody v pohraničí.

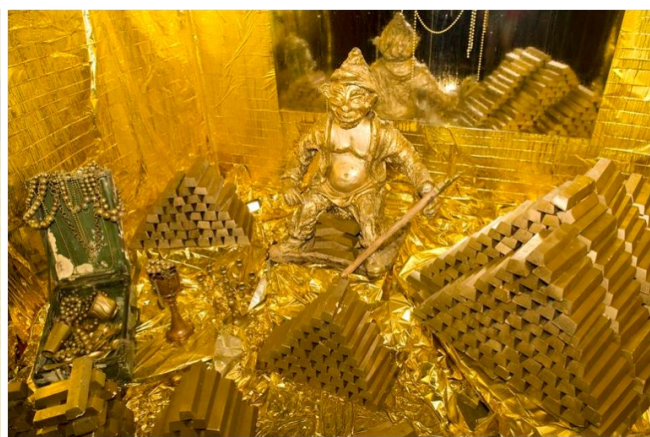

Panorama kláštera Bílá Voda

Bílá Voda sloužila k internaci starších a práce neschopných sester. Kromě koleje bydlely v různých domcích po celé obci. Po roce 1990 se většina sester vracela na dřívější působiště svých kongregací. Tak i původní obyvatelky zdejšího kláštera, chudé školské sestry naší Paní, se v listopadu 1996 přemístily do sídla své československé provincie ve Slavkově u Brna.

Prohlédneme si klášter a zase se vrátíme na Polskou stranu hranice, přes Złoty Stok, Łądek-Zdrój a Stronie Śląskie (Slezké Stráně) a nás čeká do cíle asi 40km Polskem.

Kopalnia Złota, Złoty Stok: Návštěva starého zlatého dolu (Kopalnia Złota) ve městečku Złoty Stok (zlatá stráň) obnáší hned několik podzemních tras opuštěným dolem. Zlato tu těžili už ve středověku. Jede se důlním vláčkem, uvidíte výstavu zlatých cihel, podzemní vodopád, ražbu mincí, dolování pomocí dřevěných strojů.

Takhle vypadá 16 tun zlata, nevím jestli je pravé...

Víc než zlata tu vytěžili arseniku, perfektního jedu, kterým byl snad otrávený sám Napoleon. Tato oblast leží na polské straně Rychlebských hor. Ale tady kopcům říkají Zlaté hory (Złote góry). Kopci se proplétá parádní silnička až na Kladské sedlo (815mm).

Rynek w Złotym Stoku

Průjezd Zlatými horami, tak se tady říká Polské straně Rychlebských hor, načneme parádně klikatou silnicí do nejstarších lázní v Evropě Łądek-Zdrój.

Łądek zdroj lázně založili roku 1680. Přírodně léčebný ústav Wojciech, je centrem lázní. Postavili ho koncem 18. století ve stylu tureckých lázní. Centrem budovy je kulatý, mramorový bazén, okolo jsou pracovny pro lázeňské procedury s mramorovými vanami. Všechno krásně

Cestování s motoklubem

zrekonstruované v historizujícím stylu. Od května do října, každou sobotu a neděli, se pořádají tzv. "Otevřené víkendy", kdy je bazén přístupný pro širokou veřejnost.

Hlavní budova lázní léčebný ústav Wojciech

Stronie Śląskie Město bylo známým centrem sklářského průmyslu díky křišťálové sklárně "Violetta". Sklármu založili za vydatného přispění oranžské princezny Marianny pod názvem Oranienhütte v roce 1864. Sklárna měla podobný osud jako mnohé české sklárny, v roce 2008 zbankrotovala.

Zámček hraběnky Marianny

Budova sklárny Violetta

Trasa druhého je prakticky u konce. Přejedeme přes Kladské sedlo, které je zároveň hranicí. Silnice č.446 nás zavede rovnou do Starého Města pod Sněžníkem k Penzionu Pohoda. Motorky se dají schovat vzadu v garáži. Nocleh se snídaní tu vyjde na 450,-Kč. Pokud bude plno je tu Národní dům, Pod Zvonem, nebo kdekoliv jinde, kde bude volno a budou dobře vařit.

Trasa 3: Návrat domů kopcovitou krajinou Hanušovické Vrchoviny, Hrubého Jeseníku s krásnými starými městečky a vesnicemi, krajinou plnou drobných památek.

Hanušovice: vesnice kopcích nad soutokem Moravy a Branné. Stojí tu pivovar Holba. Pivo se tu vaří od roku 1874 podle původních receptur, jak je napsáno na každé láhvi. U pivovaru je zřízeno pivovarské muzeum a příjemná výletní restaurace.

Největší dřevěná plastika stojí před bývalou rychtou. Dílo je 16 metrů vysoké (na obr. vpravo), vyrobeno z jednoho kmene. Vytvořil ho řezbář Jaroslav Pecháček (na obr. vlevo) z Hanušovic. Představuje abstraktní symboliku tří přírodních živlů, ohně, vody a země.

V okolních kopcích je řada zajímavých míst: barokní kostely, dřevěné stavby, hradní zříceniny a podobně. My se však budeme věnovat hlavně jezdeckým zážitkům. Z Hanušovic do Jeseníku se silnice č.369 proplétá s potokem Branná a

kolejemi železniční trati až do Ramzové. Silnice č.44 z Jeseníku připomíná za Bělou pod Pradědem přírodní silniční okruh. Zvláště jižní strana sjezdu z Červenohorského sedla je čistokrevná paráda.

Takto vypadá silnice červenohorského sedla zblízka

Silnice je nově opravená , oprava stála 250 miliónů. Rozšířili vozovku hlavně v zatáčkách, rozšířili ji pro možnost předjíždění. Do sedla vede z jižní strany spousta zatáček a 16 vracáků. Chvilku se tu zdržíme a budeme brousit konce stupaček.

Takto vypadá silnice z ptačí perspektivy

Průlet nízko nad asfaltem přes sedlo si užijeme vícekrát. Za Velkými Losinami odbočíme vlevo a projedeme sedlo Skřitek až do Rýmařova. Perfektní asfalt, široké zatáčky...

Silnice přes sedlo Skřitek

Cestování s motoklubem

Z Rýmařova pokračujeme silnicí č.370 na Horní Město, Úsov Mohelnici, směrem k domovu. Cesta se klikatí lesnatými kopci Hrubého Jeseníku.

Horní Město je horská vesnice, kde obyvatelé fandí motorismu. Odvážně pořádají v uličkách obce motoskiing. Vesnicí se prohánějí závodníci a hornoměšťáci fandí buď v teple za okny, nebo ze svých předzahrádek s hrnkem horkého čaje v rukách.

Pořádná zástěrka za zadním kolem...

...nařezaná zadní guma a může se závodit

Troubelice rodinná výroba čokolády se nachází v Troubelicích na Moravě v bývalém zrekonstruovaném statku. František Bačík dělá čokoládu od roku 2010, z kvalitních surovin bez použití přídavných látek a náhražek bílého cukru, lecitinu a podobných. První kakaové boby dovezl z ciziny v roce 2010. Recepty, výroba čokolády a obaly všechno je originál. K výrobě používají kakaové boby, kakaovou hmotu, kakaové máslo, mléko a panelu. V nabídce najdete dárkové balení čokolád, čokolády s reliéfem, čokolády se sušeným ovocem a s ořechy. Použité kakaové produkty a panela pochází z Ekvádoru. Jsou nejkvalitnější a nejznámější na světě pro výjimečné aroma a chuť. Konečně zastavíme se a můžete drobným darem získat kladné body při domácím hodnocení výletu.

Čokoládovna Troubelice

Úsov: Starý dřevěný královský hrad Úsov získal za svou věrnost purkrabí Zdík (či Idík, nebo Jiljí) v roce 1260 a je o tom písemný záznam. Působil na královském hradě Úsově pro panovníka jako kolonizátor úsovského újezdu na Moravě a celého Turnovska v Čechách.

Hrad a zámek Úsov

Původně gotický hrad, postavený ve stylu francouzského kastelu, šel z ruky do ruky mezi různými majiteli a ti postupně hrad přestavovali (v letech 1485–1520 patřil Ladislavu z Boskovic, o kterém píše v souvislosti s Moravskou Třebovou). Poslední majitelé, rod Lichtenštejnů, držel Úsov až do roku 1945. Stavba je ukázkou a vzorkovnicí architektury od gotiky po baroko. Lichtenštejnové v objektu soustředili své sbírky loveckých trofejí a loveckých zbraní. V objektu

byla zřízena lesnická škola, jako první na Moravě. Dnes je tu myslivecké muzeum.

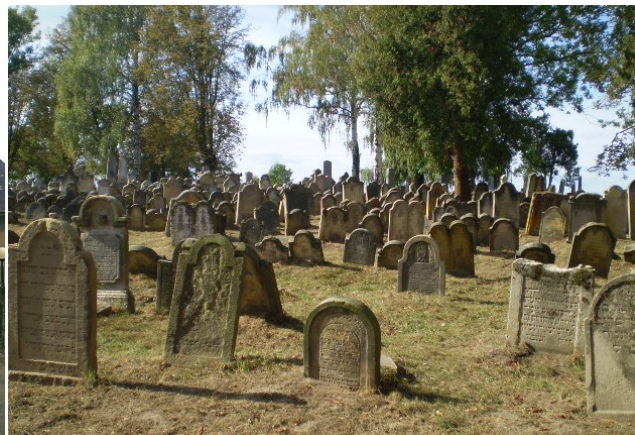
Nově opravená synagoga (opravena v roce 2008) je již třetí v pořadí. Osudy předchozích synagog vypovídají o přístupu ke zdejší židovské komunitě a k židovskému náboženství všeobecně. Zkuste internet a zjistíte, co se s nimi stalo a proč. Současná varianta synagogy v barokně klasicistním stavebním slohu je stavba přísně souměrná, s jasnými geometrickými tvary, průčelí je jednobarevné a střídme. Naprosto zdemolovaný objekt opravili a zpřístupnili veřejnosti.

Cestování s motoklubem

Součástí synagogy je také židovský hřbitov, vzdálený cca 50 metrů. Stojí tam spousta zachovalých barokních náhrobků. Pokud umíte hebrejsky, můžete se ledacos dozvědět o osudech lidí, kteří tu leží pochováni.

Synagoga Úsov

Víte co to znamená „synagoga“ a jak stavba vypadá? Pochází z řeckého "synagógé" - schromáždění, nebo hebrejského "bejt kneset" - dům schromáždění nebo "bejt tfila" - dům modlitby. Označuje židovskou modlitebnu sloužící pro bohoslužebná a společenská setkání a jako místo náboženského studia. Konstrukčně vychází, stejně jako mešity, z blízkovýchodních chrámů. Ženám je tradičně vyhrazen oddělený prostor v galerii v patře. Výzdoba Synagogy se omezuje na ornamentální malby, mozaiky a vitráže. Synagoga je orientována na východ, respektive směrem k Izraeli, její podlaha bývá pod úrovní okolního terénu. Na východní stěně je "Aron ha-Kodeš" - svatostánek, v němž jsou uloženy svitky Tóry, které má každá synagoga k dispozici. Součástí "Arona ha-Kodeše" je "Bima" - vyvýšené místo v synagoze, vlastně takové podium. Na pódiu bývá i pult, který používal chazan ke čtení z Tóry nebo ke čtení modliteb.

Bima synagogy

Aron ha-Kodeš synagogy

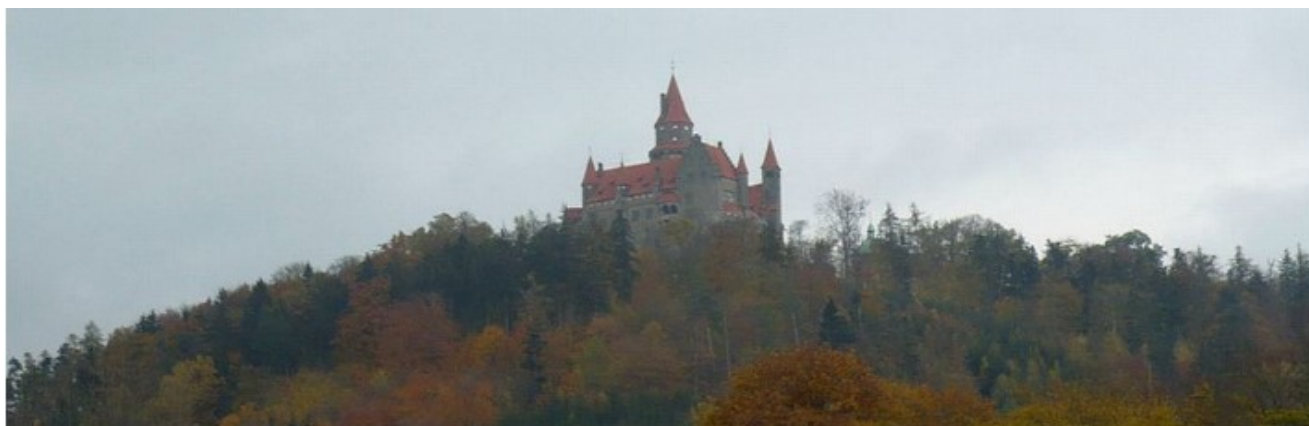

Pohled na galerii

Pohled z galerie do synagogy

Silnice č.644 přes Dražanskou vrchovinu má většinou dobrý povrch a grip. Úsek Líšnice-Vranová lhota polechtá bránici sevřenými zatáčkami na perfektním asfaltu s navazujícími v rychlém sledu za sebou. Pokud zbude čas dívat se po okolí, možná zahlédneme i panorama hradu Bouzov.

Po silnici č.366, údolím řeky Nectava se vydáme souběžně s železniční trať Prostějov – Chornice. Jednokolejná regionální trať funguje od roku 1889, je součástí tzv. Moravské západní dráhy mezi Třebovicemi v Čechách a Prostějovem. Na trati je zjednodušený způsob řízení dopravy tzv. D3 v úseku Kostelec na Hané - Chornice. V současné době jezdí na trati motorové jednotky RegioNova. V dřívějších letech byla trať soukromá se státním provozem. Trať byla zestátněna 10. října 1945. Od prosince 2014 jezdí v tomto úseku čtyři páry vlaků na trase Dzbel - Moravská Třebová.

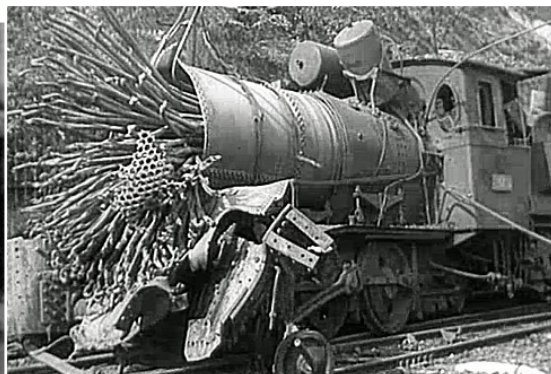

V údolí Nectavy se zastavil čas

Nemojany, luleč

...psal se datum 25. dubna 1945, ve stanici Luleč stál vlak Německého wehrmachtu. Tvořilo ho čtyřicet pět vagonů naložených municí pro pěchotní zbraně a samo sebou i lokomotiva: děla, minomety, trhaviny, signalizační rakety, houfnice, oděvy a jiné zásoby. Zastavil právě tady, protože nádraží je zaříznuté hluboko do okolního terénu a vlak tu byl dobře skrytý před leteckým útokem. Avšak sovětské bitevníky Iljušin Il-2 vlak objevily a podnikly hloubkový nálet. Piloti dvou Iljušinů nesly těžké pumy. Chtěli napadnout několik vozidel v obci, pak ale spatřili zmíněný vlak. Iljušiny provázely čtyři stíhačky Jak-9. Letadla patřila k 92. gardovému bitevnímu pluku 4. gardové bitevní divize 5. letecké armády. Útok se uskutečnil na základě informací poskytnutých sedmičlennou zpravodajskou skupinou kapitána Georgie Žukova, kterou nechalo do tohoto prostoru vysadit velení 2. ukrajinského frontu v únoru 1945. Po zásahu se exploze zapálených vagonů ozývaly až do odpoledne. Vlak proměnily v trosky. Přímým zásahem se vznítil za ohlušujícího výbuchu první vagon s třaskavinami, od něho postupně explodovaly další. Následovala obrovská detonace čtyř vagonů s dynamitem. Oblohu zakrývala mračna létajících nábojů, úlomků kolejnic a částí železničních vozů, rozmetaných široko daleko. Domy u nádraží byly srovnány se zemí, ale nádražní stanice jako zázrakem zůstala neporušena. Ujíždějící lokomotiva vybuchla po zásahu střelami z kanonů letadel.

Ještě dnes, podzim co podzim, hledači kovů obcházejí široké okolí a nalézají trosky po této události. „Řinkot okenních tabulí a krytiny dělal nepopsatelný rámus. Všechna okna ve školní budově byla vysypána, okenní rámy roztříštěny, dveře u tříd rozbity a dveřní obklady vyrvány ze zdi. Na stěnách nezůstal ani jediný obraz. Střecha smetena. Všude tříšť a spoušť. Školní budova se celá pohnula a některé zdi a stropy popraskaly. Podobně jako ve škole to vypadalo v každém domě. V obci bylo 90 % okenních tabulí rozbito a ani jedna střecha nezůstala celá. Nejhuře byly postiženy domy u nádraží, které byly z větší části pobořeny. U nádraží byly připraveny k odvozu haldy klád. Výbuchem byly vrženy k

lulečské silnici a rozházeny po polích. Některé z nich byly zpřeráženy jako třísky. Asi 900 m³ dřeva u nádraží, určeného k odvozu do papíren a do měst k topení, shořelo a s ním dvě řepařské váhy. ... František Baláš z č. 112 byl i s rodinou zasypán ve sklepě. Když se vyprostil, uchýlil se zatím do školního krytu. Cestu od nádraží do školy konali za hromových výbuchů granátů a jiného střeliva.“ Tak popisuje událost kronika.

Válečné události v dubnu roku 1945 v Lulči a okolí (osvobození obce přišlo v odpoledních hodinách 28.4.) předznamenala přestřelka 10. března večer. Na Lulečském železničním mostě vzplanul krátký boj mezi partyzány a gestapáky. Odbojářka Marie Sedláčková, zvaná Manka, na mostě zastřelila konfidenta gestapa Jana Dvořáka (měl na svědomí smrt velitele partyzánské brigády Jana Žižky z Trocnova slovenského poručíka Janko Ušiaka). Manku se po příchodu na most Dvořák pokusil zadržet, vycítila zradu a začala střílet z pistole. Dvořáka trefila do břicha. Jenže poschovávaní gestapáci ji přemohli a svázali. Dvořák na druhý den zemřel. Manka potom zahynula v koncentračním táboru Mauthausen.

Manka fungovala jako radistka a spojka

Most, místo schůzky

Řada mladých chlapců, mezi nimi zvláště sedmnáctiletá dvojčata Jindřich a Oldrich Dostálovi, se pokoušela poškozovat německou techniku a odcizit zbraně s municí. To se jim podařilo, ovšem oba chlapci zaplatili odvahu svými životy v posledních hodinách války. Po zjištění těchto sabotážních akcí vytvořili Němci na faře válečný soud. Naštěstí se všechno stalo až v poslední den před osvobozením obce, jinak hrozil Lulči masakr obyvatelstva. Při osvobozování Lulče padlo 54 rudoarmějců a dva rumunští vojáci. V průběhu okupace přišlo o život 8 občanů, polovina z nich v Německu.

Když už tu budeme vyjedeme po strmé cestě ke kostelu Sv. Martina. Abychom si prohlédli nádraží z ptáčích perspektiv. A také přiblížili rozsah gigantického slovanského hradiště Kolovratice z mladší doby bronzové, které tu stálo. Téměř pětadesátihektarová lokalita sídliště se dostala do povědomí díky nadšení místního rodáka Vavřince Travěnce. Rolník, jenž pracoval na vykopávkách, amatérský archeolog zde nacházel předměty po pravěkých obyvatelích už od roku 1877, různé bronzové předměty i kosterní pozůstatky. Stopy samotného hradiště překryl středověký hrad, zmiňovaný kostel se hřbitovem a navíc prostor pokrývá množství zahrad.

